

Handläggare
Andrea Castaneda
Telefon: 08-508 01 656

Till
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd
2018-12-18

Betänkande "Nya regler om faderskap och föräldraskap" SOU 2018:68

Svar på remiss från Kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Ulrika Axelsson
avdelningschef

Sammanfattning

Regeringskansliet har remitterat betänkandet Nya regler om faderskap och föräldraskap (SOU 2018:68). I betänkandet föreslås förändringar av föräldrabalkens regler om faderskap och föräldraskap. Utredningen föreslår även en enklare hantering och modernisering av bekräftelse av faderskap genom att möjliggöra att bekräftelsen sker elektroniskt inom 14 dagar från barnets födelse.

Utredningen anser att föräldraskapspresumtion ska likställas med faderskapspresumtion vilket ska bidra till en mer jämlik föräldrabalk som bortser från kön, sexuell läggning eller könstillhörighet. Föräldraskapspresumtionen ska också likställas med faderskapspresumtion då barnet tillkommit vid assisterad befruktning. Äktenskapet får rättslig verkan för föräldraskapet vid barnets födelse.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning
Avdelningen individ och familj

Borgarfjordsgatan 14
Box 7049
164 07 Kista
Telefon 08-508 01 656
Växel 08-508 01 000
rinkeby-kista@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen är i stort positiv till de förslag på ändringar som presenteras i betänkandet. Angående elektronisk bekräftelse av faderskap/föräldraskap inom 14 dagar, menar förvaltningen att en mer rimlig tidsfrist är tre till fyra veckor och att denna tidsfrist bör gälla redan då ikraftträdandet av nya reglerna sker.

Bakgrund

Regeringskansliet har remitterat betänkandet Nya regler om faderskap och föräldraskap (SOU 2018:68). I betänkande föreslås lagändringar gällande fastställande av faderskap och föräldraskapspresumtion. Remissinstanser är kommuner, landsting, myndigheter, frivilligorganisationer och intresseorganisationer. Stadsdelsförvaltningens svar på remissen skickas till Kommunstyrelsen senast den 4 januari 2019.

Remissen kan läsas i sin helhet på
<http://insynsverige.se/stockholm-rinkebykista>.

Ärendet

Utredningen ”*om faderskap och föräldraskap*” har på uppdrag av regeringen utarbetat betänkandet ”Nya regler om faderskap och föräldraskap” SOU 2018:68.

I uppdraget har ingått att

- Ta ställning till om föräldraskapet för en make eller registrerad partner vid assisterad befruktning bör presumeras på motsvarande sätt som faderskapet i dag presumeras för en gift man.
- Lämna förslag på hur reglerna om bekräftelse av faderskap och föräldraskap för ogifta kan moderniseras och förenklas, med beaktande av vikten av att fastställda faderskap blir korrekta och de möjligheter som digitaliseringen kan erbjuda för att förenkla förfarandet.
- Göra en översyn av reglerna om rättsgenetisk undersökning vid utredning av faderskap.

Utredningen föreslår en föräldraskapspresumtion som är en motsvarighet till dagens faderskapspresumtion. Det innebär att om en kvinna som föder barn är gift kommer hennes make/maka automatiskt att anses som barnets förälder oavsett om maken/makan är av samma kön som modern. Presumtionen ska även gälla i de fall när den som har fött barnet är gift och en av makarna eller båda har ändrat könstillhörighet.

Utredningen föreslår att kravet på bevittning av fadersbekräftelse för barn som inte har fyllt 18 år tas bort. Utredningen föreslår en enklare hantering och modernisering av bekräftelse av faderskap genom att möjliggöra att bekräftelsen sker elektroniskt inom 14

dagarna från barnets födelse. Förslaget om elektronisk bekräftelse innebär att många föräldrar inte kommer att behöva stöd av socialnämnden utan i stället kommer att använda den nya möjligheten för bekräftelse. I det fall det inte inkommer en elektronisk bekräftelse inträder socialnämndens ansvar att utreda föräldraskap efter 14 dagar.

Utredningen föreslår en ny lag om rättsgenetisk undersökning som ska ersätta lagen (1958:642) om blodundersökning vid faderskapsutredning. Utredningen föreslår Rättsmedicinalverket som den enda aktör som ska utföra DNA analyser. Kostnaden för undersökning ska tillfalla staten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för individ och familj.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är i stort positiv till de förslag på lagändringar som presenteras i betänkandet. Förslagen kommer att bidra till könsneutralt föräldraskap vilket innebär lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, kön eller könsidentitet. Förvaltningen ställer sig också positiv till förslaget ur ett barnrättsperspektiv då förslaget innebär att det nyfödda barnet får två vårdnadshavare och en familjerättslig tillhörighet på ett snabbt och enkelt sätt.

Föräldraskapspresumtion

Förvaltningen stöder de förslag som betänkandet föreslår gällande faderskapspresumtion, som för samkönade gifta par ska utformas på motsvarande sätt som faderskapspresumtion vilket innebär att det är äktenskapet som får rättslig verkan för föräldraskapet vid barnets födelse. Barnet får därmed snabbare två juridiska föräldrar och vårdnadshavare.

Nya formkrav

Förvaltningen är positiv till förslaget om att ta bort kravet för bevitnning vid bekräftelse av faderskap/föräldraskap för barn som inte fyllt 18 år. Förvaltningen ser även positivt på förslaget att föräldrar elektroniskt ska kunna bekräfta faderskapet/föräldraskapet på egen hand och när det passar dem. Förvaltningen instämmer i att 14 dagar är en rimlig tid vid en normal förlossning, graviditet och första tid med barnet. Förvaltningen menar dock att 14 dagar kan vara en för kort tid för många att hinna registrera

faderskap/föräldraskap utifrån att tiden efter ett barns födelse i vissa fall kan försvåra för föräldrar att inkomma med bekräftelsen i rätt tid. Det kan exempelvis vara om föräldrar drabbas av mindre problem i samband med förlossning eller första tiden efter barnets födelse. Det kan även vara situationer då barnet behöver neonatalvård som gör att något mer tid behövs för bekräftelse.

Förvaltningen menar att det finns risk att föräldrar som av olika skäl varit upptagna av andra processer runt barnet och därmed prioriterat barnets behov, lämnas över till socialnämndens utredningsansvar redan efter 14 dagar, när de skulle kunna ha gjort bekräftelsen elektroniskt om de haft mer tid på sig.

Förvaltningen anser att då utredningen påvisar att en elektronisk bekräftelse innebär att föräldrarna ska sätta sig in i vårdnadsfrågan och i information om eventuellt hävande av faderskap bör detta ges tillräckligt med tid. I utredningens förslag diskuteras möjligheten att i efterhand utvärdera om tidsfristen är ändamålsenlig. Förvaltningen anser att en mer rimlig tidsfrist för detta är tre till fyra veckor och att denna tidsfrist bör gälla redan då ikraftträdandet av nya reglerna sker.

Förvaltningen är positivt inställd till förslaget om möjligheten att elektroniskt bekräfta faderskap/föräldraskap även utifrån att kommunerna beräknas få minskade kostnader för detta. Vidare anser förvaltningen att det är viktigt att kommunerna har beredskap med handläggare att hantera de enklare faderskaps/föräldraskaps-ärenden som inte anmäls i tid och som kräver besök. Det är också viktigt att betona att kostnaderna för komplicerade faderskaps-/föräldraskapsärenden som handläggs av familjerättssekreterare inte kommer att minska. Minskningen kommer att ske i de enklare ärenden som faller inom ramen för föräldraskapspresumtionen. Det är därför viktigt att hänsyn tas till hur fördelningen av komplicerade ärenden i de olika kommunerna ser ut när man beräknar de minskade kostnaderna för respektive kommun. De kommuner som har en högre andel komplicerade ärenden behöver ha beredskap för dessa även efter det att de nya reglerna börjar gälla.

Bilagor

1. Bilagan, Betänkande Nya regler om faderskap och föräldraskap SOU 2018:68, finns digitalt på Insyn <http://insynsverige.se/stockholm-rinkebykista> då bilagan är omfattande (400 sidor).